

مشخصات درس
عنوان درس: نمایه سازی و چکیده نویسی
شماره درس:
تعداد و نوع واحد: ۱ واحد نظری، ۱ واحد عملی
رشته و مقطع تحصیلی: کتابداری پزشکی، کارشناسی ارشد
ساعت اجرا: یکشنبه ۵-۲
پیش نیاز درس: ندارد
مسئول درس
نام و نام خانوادگی: دکتر حسن اشرفی ریزی
آدرس دفتر و شماره تماس: دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، ۳۷۹۲۵۱۶۱
آدرس پست الکترونیکی: hassanashrafi@mng.mui.ac.ir
اهداف و روش‌ها
هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول و نظام‌های گوناگون ذخیره و بازیابی اطلاعات
اهداف رفتاری
۱. اهمیت و نقش نمایه سازی و چکیده نویسی در نظام‌های ذخیره و بازیابی اطلاعات را بیان کند؛ ۲. مبانی نظری و اصول اصطلاح‌شناسی و تهیه استانداردهای اصطلاح‌شناسی را توصیف کند؛ ۳. روش اصلاح نگارش، نظریه‌ها و مفاهیم مرتبط با نمایه سازی و اصول آنها را تعریف کند؛ ۴. فرایند تحلیل موضوعی، عوامل مؤثر در نمایه سازی، زبان‌های نمایه سازی و نظام‌های آنها را نشان دهد؛ ۵. نظریه‌ها و مفاهیم مرتبط با چکیده نویسی، انواع چکیده‌ها و دستورالعمل‌های چکیده نویسی و استانداردهای آنها را بیان کند. ۶. نمایه سازی و چکیده نویسی ماشینی را تعریف کرده و با کاربرد هوش مصنوعی در این فرایندها آشنا شود.
روش تدریس: سخنرانی استاد، تعامل دانشجوی، پرسش و پاسخ، ارائه تمرین کلاسی
وسایل و تجهیزات آموزشی مورد نیاز: پرژکتور/اصطلاحنامه‌ها
روش ارزشیابی:
ارائه کنفرانس در کلاس ۷ نمره (موضوع با همکاری استاد تعیین می‌شود)، ۳ نمره تمرینات کلاس، پایان ترم ۱۰ نمره
سیاست‌ها و قوانین درس: مشارکت در کلاس: زمینه سازی جهت اظهارنظر دانشجویان در کلاس درس و تشویق به یادگیری مشارکتی. حضور و غیاب و تأخیر: ۱. حضور و غیاب در هر جلسه و پیگیری علل غیبت یا تأخیر دانشجو ۲. ارائه تذکر شفاهی و اعمال سیاست‌های اصلاحی در صورت موجه نبودن غیبت و تأخیر
منابع درس
منبع یا منابع اصلی و ضروری جهت مطالعه
۱. کاظم پور، زهرا؛ و اشرفی ریزی، حسن (۱۴۰۳). اصول نمایه سازی و چکیده نویسی (راهنمای عملی). ویرایش دوم. تهران: چاپار. ۲. نوروژی، علیرضا؛ و ولایتی، خالد (۱۳۸۹). نمایه سازی موضوعی، نمایه سازی مفهومی. تهران: نشر چاپار. ۳. یعقوب نژاد، محمد هادی؛ طاهری، مهدی (۱۳۹۱). اصطلاحنامه و کاربرد آن در محیط الکترونیک. تهران: کتابدار

۴. مقالات علمی فارسی و لاتین معرفی شده در طول ترم تحصیلی توسط استاد.

منبع مفید و کمک کننده به یادگیری بهتر

۱. ساراسویک، تفکو (۱۳۸۹). ربط در علم اطلاع رسانی. ترجمه حیدر مختاری و عباس میرزایی. تهران: نشر چاپار.
۲. محمدی، فخرالسادات؛ و علیدوستی، سیروس (۱۳۸۶). فرایند تدوین اصطلاحنامه. تهران: پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران.
۳. لنکستر، فردریک (۱۳۸۳). نمایه سازی و چکیده نویسی: مبانی نظری و عملی. ترجمه عباس گیلوری. تهران: چاپار.
۴. مدیر امانی، پروانه (۱۳۸۶). راهنمای بهره گیری از ابزارهای فهرست نویسی موضوعی، رده بندی و نمایه سازی در کتابخانه های علوم پزشکی. ویراسته فاطمه رها دوست. تهران: نشر کتابدار.
۵. فاگمن، پیتر (۱۳۷۴). تحلیل موضوعی و نمایه سازی. ترجمه علی مزینانی. تهران: کتابخانه ملی ایران.
۶. آوستین، درک؛ و دیل، پیتر (۱۳۸۹). راهنمای تهیه و گسترش اصطلاحنامه یک زبان. ترجمه عباس حری. تهران: نشر چاپار.
۷. شریفی نیا، علی اصغر؛ و سپهر، فرشته (۱۳۹۰). نرم افزارهای کد منبع باز کتابداری و اطلاع رسانی. تهران: نشر کتابدار.
۸. اینفو ترم (۱۳۸۶). رهنمودهایی برای سیاست های اصطلاح شناسی. ترجمه نگار داوری اردکانی و ابوالفضل زرینخی. تهران: پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایران.
۹. برادر، رویا؛ و احمدی، زهره (۱۳۹۰). نمایه سازی و چکیده نویسی: کاربردها و فرصت ها. تهران: نشر کتابدار.
۱۰. همه مقالات فصلنامه کتاب، دوره بیستم، شماره سوم، پاییز ۱۳۸۸.
۱۱. احمدی، نیکو سادات و دیگران (۱۳۸۸). استانداردهای ابر داده ای. تهران: نشر چاپار.
۱۲. نوروژی، علیرضا (۱۳۹۲). نمایه سازی کتاب. تهران: نشر چاپار (ویرایش دوم). (فصل اول و دوم).
۱۳. عزیزی، محسن (۱۳۸۰). اصطلاح شناسی. تهران: اطلاعات و مدارک علمی ایران.

13. Bonuar, Larry S. (1994). The Art of Indexing. 2 nd ed. Littleton: Libraries Unlimited.

14. Booth, Pat F. (2001). The Manual of Good Practice. Munchen: K. G. Saur.

15. Kumbhar, Rajendra (2004). Thesaurus of Library and Information Science Terms. New Delhi: EEP 12

16. Meons, Marie- Francine (2000). Automatic Indexing and Abstracting of Document Text. Kluwer.

جدول زمان بندی درس

جلسه	موضوع	مدرس
اول	آشنایی با دانشجویان و تعیین تکالیف درسی، و شیوه برگزاری کلاس. نقش نمایه سازی و چکیده نویسی در کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی سلامت	دکتر اشرفی
دوم	مفهوم نمایه سازی، انواع نمایه (از لحاظ همارایی، پوشش، و...)، سیاست و خط مشی نمایه سازی / نمایه سازی وزنی	دکتر اشرفی
سوم	زبان های نمایه سازی (طبیعی، آزاد و کنترل شده) اصطلاح شناسی (مفهوم، مبانی اصطلاح شناسی، استانداردها، مکاتب و...)	دکتر اشرفی
چهارم	روش های تدوین اصطلاحنامه ها (قیاسی و استقرایی) و مدیریت و روزآمد سازی اصطلاحنامه ها	دکتر اشرفی
پنجم	انواع نرم افزارهای اصطلاحنامه ای (داخل و خارج از کشور)	دکتر اشرفی
ششم	طراحی واسط کاربری اصطلاحنامه ها	دکتر اشرفی
هفتم	هستی شناسی (مفهوم، و شباهت با اصطلاحنامه) و نقش آنها در بازیابی اطلاعات	دکتر اشرفی
هشتم	فولکسونومی (مفهوم، هدف و ضرورت کنترل واژگان) به عنوان ابزارهای نوین در بازنمون دانش	دکتر اشرفی
نهم	عوامل مؤثر در کیفیت نمایه سازی و بازیابی اطلاعات	دکتر اشرفی
دهم	ریزش کاذب و اضافه بار اطلاعاتی و عوامل مؤثر بر آن	دکتر اشرفی
یازدهم	نمایه سازی ماشینی (تخصیصی و استخراجی)	دکتر اشرفی
دوازدهم	نمایه سازی اطلاعات در اینترنت (موتورهای جستجو و راهنماهای موضوعی)	دکتر اشرفی
سیزدهم	نمایه سازی محتواها در شبکه های اجتماعی (ویدئو، متن، تصویر و...)	دکتر اشرفی
چهاردهم	اجزاء سیستم زبان واحد پزشکی (UMLS) و نقش آن در بازیابی بهینه	دکتر اشرفی
پانزدهم	چکیده نویسی خودکار و منابع دیجیتال و نرم افزارهای رایج در این حوزه	دکتر اشرفی
شانزدهم	هوش مصنوعی و چکیده نویسی	دکتر اشرفی
هفدهم	هوش مصنوعی و چکیده نویسی	دکتر اشرفی